

วัดบุปผาราม ภูมิภักดีของขุนนางสกุล "ขุนนาค"

จากอ่าวไทยขึ้นมาตามแม่น้ำเจ้าพระยาสายเดิมที่คดเคี้ยวเลี้ยววนดั้น นอกจากเป็นเส้นทางน้ำทะเลขึ้นมาถึงสวนบางกอกแล้ว สายน้ำนี้ยังถูกใช้เป็นเส้นทางเดินเรือไป-มาแต่โบราณ ครั้นกรุงศรีอยุธยาตั้งเป็นราชธานี เส้นทางในคลองก็ถูกใช้เป็นทางเข้าออกของเรือสินค้าขนาดใหญ่ ทำให้พื้นที่สวนบางกอกได้กลายเป็นชุมชนใหญ่มีการสร้างวัดอยู่ตามริมแม่น้ำ เดิมหลายวัด ต่อมาได้มีการตั้งเมืองธนบุรีศรีสมุทรทำหน้าที่ด่านขนอนคอยเก็บค่าผ่านเรือสินค้าเข้า-ออก จึงทำให้เมืองธนบุรีศรีสมุทรเป็นเมืองใหญ่จึงมีการสร้างวัดมากขึ้น การสู้รบในยามสงครามนั้นผู้คนได้พากันหนีเข้าศึกแตกพลัดกระจัดกระจายจนวัดถูกทิ้งร้างไป ต่อเมื่อมีกรุงธนบุรีในพ.ศ.2311 และกรุงรัตนโกสินทร์ ในพ.ศ.2325 วัดร้างหลายวัดจึงได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์และสร้างใหม่ขึ้น หนึ่งในวัดที่น่าสนใจนี้คือ วัดดอกไม้ เป็นวัดโบราณสร้างมาแต่สมัยอยุธยาด้วยพบเศียรพระพุทธรูปสมัยอยุธยาทำด้วยศิลาทรายแดง วัดนี้อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ถนนอิสรภาพฯ ในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อสมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) พากันในตระกูลขุนนาค มาตั้งถิ่นฐานอยู่บ้านสวนฝั่งธนบุรีแล้ว ท่านผู้หญิงจันทร์ ภรรยาของเจ้าคุณสมเด็จเจ้าพระยาฯ ได้ปฏิสังขรณ์วัดร้างนั้นขึ้นใหม่ด้วยเป็นวัดอยู่ใกล้บ้าน ต่อมา จมื่นไวยวรนาถ ต่อมาเป็นเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) กับจมื่นราชามาตย์ ต่อมาเป็นเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ข้า) ผู้เป็นบุตรชายนั้น ได้ทำการบูรณปฏิสังขรณ์ต่อจนเสร็จครบถ้วน ครั้งนั้น พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎได้พระราชทานทรัพย์ช่วยปฏิสังขรณ์วัดนี้ไว้ด้วย คณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุติกนิกายนั้นมีขอบเขตอยู่เพียงวัดบวรนิเวศวิหาร และวัดราชาธิวาส วิหาร จึงเท่ากับทรงแยกสาขาออกไปยังวัดบุปผาราม อีกวัดหนึ่งในระยะแรกนั้นเรียกว่า "ออกวัดใหม่" การสร้างถาวรวัตถุของวัดนั้นได้สร้างพระอุโบสถ พระวิหาร ศาลา

การเปรียญ กุฎีตึกโบราณ 2 ชั้น และชั้นเดียว และกำแพงวัด ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างวัดขึ้นใหม่ทั้งหมด ด้วยวัดเก่านั้นถูกทิ้งร้างจนทรุดโทรมมากเกินที่จะปฏิสังขรณ์ไว้ได้ การปฏิสังขรณ์นี้ได้ทำให้ เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ ผู้ปฏิสังขรณ์ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎจนเป็นที่สนิทสนมคุ้นเคย จนภายหลังได้กลายเป็นกำลังสำคัญในการอัญเชิญพระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎขึ้นครองราชย์ตอนปลายรัชกาลที่ 3

วัดใหม่นี้เมื่อสร้างเรียบร้อยแล้ว เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) จึงได้กราบทูลขอคณะสงฆ์ธรรมยุติก นิกายจากพระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) และได้ถวายวัดเป็นพระอารามหลวง ครั้งนั้นได้โปรดพระราชทานนามวัดนี้ว่า "วัดบุปผาราม" ส่วนคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายที่พระราชทานมาครองวัด ครั้งนั้น มีพระอมรโมลี (นพ พุทธิสถนเถระ) เป็นประธานคณะสงฆ์ ต่อมาภายหลังเจ้าพระยาภาณุวงศ์ (ท้าว บุนนาค) และทนายทนายสกล บุนนาค ได้ทำการบูรณปฏิสังขรณ์วัดนี้ตลอดมาเช่นเดียวกับวัดประยูรวงศาวาส เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ.2487 วัดบุปผารามได้ถูกระเบิดทำลาย ทำให้พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ กุฎีตึกโบราณ และกำแพงวัด ได้รับความเสียหาย ยกแก่การซ่อมแซม พระธรรมวราลังการ (กล่อม อนุภาสเถระ) ซึ่งดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสในขณะนั้น ดำเนินการก่อสร้างพระอุโบสถ ศาลาเปรียญ กุฎี และกำแพงวัดขึ้นมาใหม่ โดยรักษารูปแบบเดิมของพระอุโบสถเก่าไว้ แต่มีลักษณะสถาปัตยกรรมประยุกต์ศิลป์ไทยกับจีน อันเป็นพระราชนิยมในรัชกาลที่ 3 คงเหลือ วิหารเก่าที่สร้างหน้าบันเป็นปูนปั้นลายดอกไม้ มีตราสุริยมณฑล แบบไทยคือตราราชสีห์เทียมรถอันเป็นตราของสมเด็จพระเจ้าพระยาประยูรวงศ์อยู่ตรงกลาง ชุ่มประตู่หน้าต่างนั้นประดับด้วยลายปูนปั้นปิดทองประดับกระจก บานประตู่หน้าต่างด้านนอก เป็นลายตราสุริยมณฑลแบบฝรั่ง คือตรารูปพระอาทิตย์ที่ประภาณลล้อมรอบ ซึ่งเป็นตราประจำตัวสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ส่วนภายในนั้นสร้างฐานชุกชีประดิษฐานหมู่พระพุทธรูป มีพระพุทธรูปราชจำลองเป็นพระประธาน ฝาผนังเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังโดยแบ่งด้านบนเป็นเรื่องทศชาติสำหรับช่องประตู่หน้าต่างนั้นเขียนลายรดน้ำมีโคลงสุภาพิตโลกนิติกำกับ 21 ภาพ บานประตู่หน้าต่างด้านในเขียนเป็นภาพโต๊ะหมู่บูชาหลายแบบ แต่กรอบชุ่มประตู่ชุ่มหน้าต่างด้านนอกนั้นหากสังเกตส่วนยอดจะเห็นตราสุริยมณฑลนั้นอยู่ใต้ม้ามงกุฎเหมือนกับจะบอกให้รับรู้ถึงบุคคลในตระกูลนี้ได้ถวายความจงรักภักดีต่อราชวงศ์ไว้อย่างมั่นคงมาก่อนแล้ว

ที่มา : พลาตศิัย สิทธิธัญกิจ.(25 มกราคม 2558).วัดบุปผาราม ภูมิภักดีของขุนนางสกุล "บุนนาค" .
แนวหน้า.13,19.